

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS: TARCSAFALVI ALBERT

TARTALOM:

Arany. B.	33	A mi katonáink	42
Toldi Estéjében mondja	34	Egyházi és iskolai mozgalmak:	46
Emlények. Arany Jánostól	34	Vasárnap délutánokon. — Dr. Tóth	
...ság Parker Tivadar	35	György. — Az E. K. Tanács. —	
...t Isten ajándéka! Ujváry László	35	Az unitárius nők. — 10.000 uni-	
A mi menekültjeink. (Vers.) József		tárius. — Emlékére. — Elhunytak. — A lelkeszek hadi segélye.	
János	37	— Ladámosról. — Sinfalván. —	
Ürmösy Sándor festőművész és fia		Nyugtázás.	
Géza emléke. Bálint Ödön	39		

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves állandó ajándék az imakönyv.

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM, második bővített kiadás, írta dr. **Boros György**. E női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. **Bőrkötés** aranszével (barna, sötétkék, fekete) 10 K. **Fehér csont, selyem- és bársony kötés** többféle színben, kiválóan jó papíron 14 K. **Megrendelhető a szerkesztőnél.**

A D. F. E. örökös alapítói. 100—100 koronával.

1. Dr. Brassai Sámuel 400 K.
2. Báró Petrichevich Horváth Kálmán 700 K.
3. Hajós János 220 K.
4. Fekete Gábor Kolozsvár.
5. Dr. Bedő Albert Budapest.
6. Könyves Kálmán Rt. Bpest.
7. Székely László Torda.
8. Ürmössy Jenő Kolozsvár.
9. Csegezy Mihályné Albert Ilka Torda.
10. Raffay András Abrudbánya.
11. Dr. Boros György Kolozsvár.
12. Toroczkói egyházközség.
13. Ferencz József püspök.
14. Koronabank Rt. 60 K.
15. Benke Elek adótárnok Sz.-keresztúr.
16. K. Nagy Béla Kraszna.
17. Farkas Józsefné emléke.
18. Boér Gergely Kolozsvár.
19. Raffay Zsigmond Verespatak.
20. Imreh József Verespatak.
21. Borbély Sándor igazgató Vác.
22. Dr. Székely Ferenc Budapest.
23. Boncza Miklós Bpest 160 K.
24. Dr. Kőváry László 120 K.
25. Nagyiklódi Tischler Mór Kolozsvár.
26. Mikó Dezső Abrudbánya
27. Thoroczkay Vencel. Guraszáda.
28. Kovács József Hmvásárhely.
29. Kovács Józsefné Hmvásárhely.
30. Ajtay Jánosné H.-almás.
31. Sipos József m. kir. adótárnok.
32. Merész Gyula festő Kolozsvár.
33. Nagy Balázs Torda.
34. Dr. Balogh György Torda.
35. Pap László Székelyudvarhely.
36. Székely Miklós Torda.
37. Kisgyörgy Sándor Vargyas
38. Botár János Budapest.
39. Magyar Leszám. és Pénzváltó Bank.
40. Id. báró Daniel Gábor főgondnok.
41. Dr. Nagy Károlyné Abrudbánya.
42. özv. Pálffy Jánosné Csegez.
43. Csegezi Taar Balázs emléke.
44. Csegezi Taar Balászné sz. aranyos-rákosi Biró Polixéna emlékére.
45. Balogh József máv. főellenőr Kol.
46. özv. Simon Ferencné Kolozsvár.
47. Pálfi Márton tanár.
48. Reitter Aladár Kolozsvár.
49. Péter Sándor és neje Bitai Mária.
50. Arkossy Lajos Kolozsvár.
51. Dr. Ferencz József Kolozsvár.
52. Székely János mérnök Kolozsvár.
53. ótordai Weress Sándor Kolozsvár.
54. Szentkirályi Ferenc Sz.-keresztúr.
55. Csegezy Mihály gondnok, Torda.
56. Ballok Károly Kolozsvár.
57. Pákey Lajos Kolozsvár.
58. Dr. Kozma Endre ügyvéd.
59. Dr. Pálffy József ügyvéd Kolozsv.
60. Gyulay Arpád, kir. tan. Kolozsvár.
61. Lipkay Arturné Gál Ilona Bpest.
62. Dr. Hintz Györgyné Kolozsvár.
63. Dr. Ferenczy Géza Nagyajta.
64. Székely László Ferencz József püspök 80 éves jubileumi emléke 200 K
65. Báró dr. Daniel Gábor.
66. Báró Daniel Lajos Vargyas.
67. Péterffy Zsigmond „Ferencz József püspök jubileumi emlékére.”
68. Végh Jánosné Mezőtóhat.
69. Kolozsvári egyházközség.
70. Tibáld József lelkész emléke.
71. Özv. Tibáld Józsefné S.-Sztgyörgy.
72. Józán Miklós esperes Budapest.
73. Abrudb. Nagy Elemér Szentkereszt.
74. Jóó Elek és neje Siménfalva.
75. Dr. Erdődi Endre orvos.
76. Vári Albertné Kolozsvár.
77. Özv. Szentpéteri Gáborné Kolozsvár.
78. Arkossy Béla Selmezbánya.
79. Dr. Szathmáry Pál „Szülőim emlékére“ hadiárvák javára 200 K.
80. Dr. Várady Aurél Kolozsvár.
81. Bartha János toroczkói presbiter.
82. Kovács Imre lelkész és neje Bágyon.
83. Varga Dénes főgymn. tanár Torda.
84. Fekete Ferenc takpt. igazgató Torda.
85. Sófalvi Sándor főpénztáros Torda.
86. Kún Sándor (Kolozs) 102 tób. posta
87. Egy unitárius lelkész, ki magát megnevezni nem akarja.
88. Fazekas Lajos esper. dr. Boros Györgyné tiszteletére.
89. Csongvay Lajos köri gondnok.
90. Létay Balázs emlékalapítvány 27 K.
91. Matskásy Lajosné Farkas Juliska.
92. Dr. Várady Aurél Kolozsvár.
93. Dr. Binder Emilné sz. Fazekas Jolán.
94. Dimény Sándorné Imets Lidia emléke.
95. Pál Ferencné Imets Róza.
96. Pál Ferenc esp. lelkész Oklánd.
97. Dr. A. Kiss Ernő hadnagy.
98. Ifj. Sári József hősi halála emléke.
99. Kövendí Nagy Miklós és neje.
100. Dr. Gspann Károly orvos Apahida.
101. Ferencz Józsefné alelnök Kolozsv.
102. Arkossy Gyuláné.
103. Néhai Gál Dénes eml. Nyárádsz.
104. Enklaki Sala Sámuel emléke.

**Akinek valakije a háboruban van, rendelje meg az Unitárius
Közlönyt. Értékes emléke a nagy háborúnak.**

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT

Előfizetési ára: 3 korona. Egy szám ára: 30 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 1 koronát, összesen 3 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 K. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

Arany.

A tűzhely költője most száz esztendeje (márc. 2.) zengte el legelső, de az anyának legboldogítóbb dalát. Akkor csak egy anyai szív reperiált örömeiben, azóta sok millió magyar szív. Mert oly igazán senki sem tudta megérteni, megérezni és meg is mondani a falu szépségét. A falusi élet ügyes-bajos nyugöködése, a barnító nyári meleg, a pihentető estszürkület, mikor „feketén bólingat az eperfa lombja“ és „az éjji bogár neki megy a falnak,“ az ő lantján zengett, oly elbájolóan, hogy mindenki megállott és álmélkodva elhallgatta volna örökké.

Örökké, kivált mikor Toldinak érezte magát az ifjú levante, ki nem félt még a nádi farkastól sem, az erdei medvétől sem. Ellenben fél a pertől s viláért sem gerjedne háragra, ha a szomszédja az áthajló faágon éneklő fülemlét a maga madarának merészli mondani.

A XIX-ik száz kezdő felének igaz, törül metszett magyar népjellemét aranyba foglalta oly annyira, hogy soha meg nem fogja bántani a rozsdá.

Kezdő magyar irodalmunknak építő mestere volt. Az anyai nyelvet — kivüle még csak Petöfi és Jókai. — tudták oly országos hatalommá tenni, hogy dalaik zengésétől egyszerre összeomlott a latinság kártyavára.

Mi csak egyet óhajtunk, azt hogy a magyar nemzet kicsinye, nagyja fogadja be házi szentjének Arany Jánost. Költeményeit tegye asztalára a biblia mellé. Ha bibliája nem volna, akkor is vigye haza Aranyt, a bibliás dalnokot, mert ő megfogja szerettetni nemcsak ezt a szép hazát, meg fogja becsültetni nemcsak anyai nyelvünket, hanem szent bibliánkat is.

Szenteljünk ünnepet Arany János emlékének azzal, hogy március 2-án olvassuk el lelkének halhatatlan szülöttjét, *bár csak egy költeményét.*

B.

Toldi Estéjében mondja.

Mindig abban jártam, fáradék is bezzeg,
Hogy magyar népemnek hírt-nevet szerezzek,
Hogy megsüvegeljék békében, csatáin
Kivül is, belül is országa határin.

Nem dicsekszem evvel, nem is azért mondom,
Istenem! de hát azt kell-e igazolnom
— És kivált előtted (hisz mi tudjuk ketten)
Hogy a magyar népet mily mélyen szerettem?

Vagy hát nem szeretet, hanem gyűlölség,
Hogy simítani kezdtem a nemzet erkölcsét,
S azt akartam, hogy a népek disze legyen,
Kivel becsületet valljak és ne szégyent...

Emlények.

— Arany Iánostól. —

Ki nekem álmaimban
Gyakorta megjelenesz,
Korán elhunyt barátom,
Van-é jel siri fádon,
Mutatni, hol pihensz?

Igen, a hír haldlód
Kimondani haboz
S hogy a nehéz követség
Nagyon zokon ne essék,
Szavában ingadoz.

Oh! mert hiába költ már
A hír nekem mesét
Hogy még tán eljövendesz,
Tudom én mit jelent ez
Ellenmondó beszéd.

Majd elragadja tőlem
A már adott reményt
Majd, amidőn elillant,
Távotról visszacsillant
Még egy csalóka jényt.

Hány bús alakban látom
Éjente képedet!
Sirból megannyi árnyak...
S kik onnan visszajárnak,
Nem hoznak életet.*

* Ez a költemény a nagy Petőfi emlékének szól. Jónak láttuk azért is közölni, hátha lesznek, akik a mostani nagy háboruban elveszített, korán elhunyt barátjuk után epekednek, visszhangot találnak Arany fájdalmas soraiiban. — Szerk.

Imádság.

Miatyánk ki vagy a mennyben, a f... és mindenütt, hozzád szállunk és bár csak egy pillanatilag szeretnők lélek szerint érezni jelenlétedet, és a te tündöklő fényed világánál, szeretnők lelkünkben föllevenitni örömeinket és bánatainkat, kötelességeinket és mulasztásainkat, reményeinket és csalódásainkat. Szeretnők hozzád küldeni hálánk örömeinekét, szeretnénk tökéletessé lenni, hogy így imádkozhatnánk téged, szolgálhatnánk neked életünknek minden idejében örömteljes és neked tetsző szolgálattal. Vajha kedves lenne előtted szívünk imádsága, vajha életünk napjai fehérek lennének, mint a liliumok és tartósak, mint a csillagok. Amen.

Parker Tivadar.

A hit Isten ajándéka!

Négy szóból áll Dávid Ferencz e hatalmas mondása, de forradalmat jelentett e négy szó, a szellemi szabadság forradalmát. Akkor mondta az apostol az igét: „A hit Isten ajándéka“, mikor egész Európa hit szerint becsülte a polgárokat, hit szerint voltak jó barátok és ellenségek egyes nemzetek, országok sőt egyes személyek is. Egész Európa vitatkozott a szentháromság, az urvacsora s egyéb egyházi dolgok felett, vitatkoztak azon, hogy melyik felekezet hite az igaz hit s ennek bebizonyítására az evangélium szavait használták fel csürve-csavarva az egyes mondásokat és szent történeteket. Vallás szerint harcoltak egész Európában katolikus a protestánszal szemben állva, mindegyik fél védve a maga igazát. És a különböző felekezetek vezetői vérpadra hurcoltak százakat és ezreket hitökért.

Ekkor lép fel Erdély bércei közt egy egyszerű, de lángeszű férfit, aki a szentírásnak talán az egész világon, de mint ellenségei is elismerik a magyarok közt legnagyobb ismerője és tudója volt. Egyszerű, de magasztos hit hirdetésével kezdi meg apostoli működését és megnyerve Krisztusi igaz szeretettel és a hitben való őszinte meggyőződésével Erdély nagy tehetségű és finom műveltségű fejedelmét az ifjú János Zsigmond szívét, a tordai országgyűlésen szónoki hévtől felemelkedve sugárzó arccal, melyen mint gloria ragyogott az őszinte lélek égi sugara, mondja az örök emlékeztető és a világirodalom leghatalmasabb legkrisztusibb szavait: „A hit Isten ajándéka.“

Vannak sokan, talán mi köztünk, unitáriusok közt is, kik e szavaknak nem tulajdonítanak oly nagy értéket. Én azonban s lehet, hogy mások is így gondolkodnak, éppen ellenkező véleményen vagyok. Véleményem szerint e négy szó, am... stól hivatko-

zott, e négy szó kimondásáért csókolta őt homlokon a Génusz, e négy szó kimondásáért született, üldöztetett és halt mátyr-halált.

És mit jelent e négy szó. Lelkiismeretszabadságot, a legeszményibbet, legfejedelmibbet amit valaha ember csak alkotott, azt, hogy szabadjon nekem úgy hinned, a mint lelkiismeretem azt sugallja, úgy imádkozhassam az Egek Urához a mint lelkemnek jól esik és úgy tiszteljem őt, oly szertartásokkal amint azt meggyőződéselem parancsolja Korlátot csak lelkiismeretem és meggyőződéselem állítson fel, mely korlátokon belül igaz szeretettel imádkojam az én Uramat, az én Istenemet, aki teljesen az enyém, akit igaz lelkesedéssel szeretek, a kitől tanácsot kérek, erőt a munkához és egészséget az életben és a kinek halát adok igaz szívvel, mert hiszen mindent tőte nyerve csak egyedül neki köszönhetek mindent.

Ezt mondja az apostól e négy szóban és ezt hirdeti vallása és egyháza; a lelkiismeretszabadságot. Ezt hirdette az ő nagy elődje Krisztus és ő mint a Mester Jézus méltó utódja ez eszmét halottaiból feltámasztotta.

Valjon e nagy eszme testté lön? Utját állotta a hatalom, az apostól meghalt, eszméjének áldozata lett és vele együtt az eszme is. Csak hite maradt fenn az is megcsonkítva, tökéletességéből vesztve. De feltámasztotta halottaiból egy új forradalom, a politikai szabadság forradalma. De csak a törvény ismerte el e szavak igazságosságát, a társadalom, a huszadik század szegényére még most sem akarja elismerni e szavakban rejlő igazságosságát.

Miből láthatjuk ezt? Láthatjuk azokból a korlátokból, melyeknek ledöntéséhez nem nyújt segédkezet. Az egyik korlát a hitnek nem szabad választása. Helyesnek tartom azt, hogy a gyermek szülei hitét kövesse, de nem helyeslem azt az ellenszenvet, a mivel azoknak kell megküzdeniök, a kik hitöket változtatják. Én se tartom, nem is tarthatom helyesnek, hogy valaki már ismert hiteket változtat, de mértne léphetne valaki azon egyház kötelékébe, melyet maga választott lelkiismerete és meggyőződése alapján.

A második korlát pedig, mely most is elválasztja az egyes felekezeteket egymástól, az egymás elleni gyűlölet, a melyet növel az egyháznak illetve a vallásnak a politikába való bevitelle.

E két választalat kell ledönteni és akkor követjük igazán a Mester és tanítványa szavait. Erre pedig csak a társadalom képes, mert a törvény megtette a maga munkáját, a társadalom áll még most is e téren a XVI. század szellemében. A társadalom tagjai közül pedig mi vagyunk arra leginkább hivatva, hogy szeretettel, mely egyedül lehet fegyverünk e korlátok ledöntésében, oda hasunk, hogy a törvényszavait a társadalom megértve kövesse.

Ez az egyedüli ut az erény általánosítására. Jobban panaszkodnak az erkölcstelenség terjedéséről és nem látják be, hogy mig az a hit melyet magunk lelkiismeretünk és meggyőződésünk szerint választunk, amely hit lehet az a hit is, melyben születünk,

erkölcsösségre ösztönöz, addig a ránk erőltetett hitvallás nem emeli az erkölcsöt, hanem még inkább segít az erkölcstelenség mély örvényébe.

Hit meggyőződés nélkül könnyen elalvó szalmaláng, a hit meggyőződéssel örökké égő és világító fáklya. Ne ítéljünk el tehát senkit se, aki hitünkről vagy hitünkre áttér és ezt a szellemet vigyük a társadalomba.

A második korlát ledöntésénél pedig, mivel egyházunk soha se járult annak felállításához, csak annyit tehetünk, hogy igyekezzünk a társadalomban az egymás iránti türelmességet hirdetni és felvilágosítani a társadalmat arról, hogy a vallásnak a politikába való bevitele a legnagyobb visszaélés.

Ezt kéri, ezt követeli tőlünk egyházunk alapítója Dávid Ferencz. És csak akkor fogunk igazán az ő szellemében eljárni, ha az ő szavait követve teljes szívvel és lélekkel járunk az említett korlátok ledöntéséhez. Ha e korlátokat eltüntetjük egyszersmind felépítettük a szeretet egyházát mely lelkiismeretszabadság mellett minden istenhívőt egyesít és ellenségének csak a hitetleneket tekinti, kiket szeretettel meghódítani igyekszik.

A Mester e szavai: „Lészen idő, midőn egy akol és egy pásztor leszen“, a tanítvány e szavai: „A hit Isten ajándéka“, a hitszabadságért való ötszáz éves küzdelem, a múlt század forradalma, a mostani nagy szellemek iratai, a szabadgondolkozók gyűlései és az új német bölcséleti irány egy és ugyanazon célnak más és más eszközökkel való elérésére törekszenek. Ez a cél pedig a szellem-szabadságnak teljes kivívása. Erre törekszünk mi is, ennek kiküzdésére áll fenn egyházunk s ezért dicsőség és öröm ezen egyház tagjának lenni.

Ujváry László.

A mi menekültjeink.

VÁGYÓDÁS.

*Nem voltunk mi rabok,
Nem voltunk bezárva;
Mégis úgy vergődttünk,
Mint a rab madárka.*

*A szárnyunk szabad volt,
Repülhettünk vele;
Mégis a szemeink
Könnyel voltak tele.*

*Tündöklött, ragyogott
Felettünk az égbolt;
Mégis az életünk
Csupa szenvedés volt.*

*Némely betegen még
A napfény is lendít;
Rajtunk az orvos sem
Segíthetett semmit.*

*Nagy volt betegségünk,
Vágyakoztunk vissza
Oda hol szívárvány
Nyikó vizét issza.*

*Hej mikor megtudtuk,
Hogy haza mehetünk:
Se gyöngé, se beteg
Nem akadt közöttünk.*

Látható keresztet
Nem emelt a vállunk;
Még sem adott nyugtot
Éjszakai álmunk.

Firtosvára!ja.

Zengő nyelvünknek a
Legédesebb szava:
Hiába keressük —
Isten után: Haza!

József János.

Tordátfalváról kaptuk a következő tudósítást: Izgalmas, szinte elviselhetetlen helyzetbe jutottunk volt a gaz oláhok betörése miatt, mikor a csendőrök oda jöttek s kiadták, hogy fél óra alatt takarodjék családostól, ha úgy akarja, de állatostul muszáj. Az embernek ott kellett hagyni az édes hajlékot azzal együtt, amiért életét fáradságos munkával eltöltötte. Kiállani az isten szabad ege alá heted-nyolcad magával s úgy indulni a bizonytalanság útjára. Kérdezik a kisebb gyermekek s ebből az öt éves, édes apám, ha este lesz, hol alszunk. Visszajövünk-e? Hol főz édes anyám vacsorára, hisz az úton nincs tüzelő, ott nincs mit enni, éhen meghalunk, megver az eső. Ez rettenetes állapot volt.

De hála a gondviselésnek, az eddig ránk mért csapást szerencsésen átéltük, hosszú bujdosásunk útjáról október 26-án haz értünk s az úton sem volt az őszi hideg esőverésnél egyéb bántódásunk. Az itthonhagyott holminkat, mindent épségben megtaláltunk, sem épületekben nem esett kárunk, sem a kicsévelt gabonánkat nem pusztították, hordták el. Egy néhány tyúkot, egy kevés szénát elprédáltak, de egyéb baj nem történt. A zabunkat, ami a mezőn maradt volt, összeszedték s ott helyben lovaikkal elgazoltatták. Ezt is még eltűrhetőnek mondjuk.

Itt a mi utcánkban kevés kár történt, csak a papi lakásban pusztítottak. Ott a házajtót betörték, a bútorokat összerongálták, a ruhaneműt mind elvitték, a méheit tönkretették, csak az volt a szerencséje, hogy a búzája csépeletlen volt s így megmaradt. Így legalább van kenyere, de kárt sokat vallott nagyon.

Az itthonmaradt férfiak közül kevés maradt úgy, hogy meg ne verték, lökdösték volna. Kihajtották a mezőre, lábbelijöket lehúzták, levetkőztették, úgy keresték mindeniknél a pénzt. Boros Sándorral, Benczédi Jánossal befogatták marháikat, elhajtották Csehétfalváig s onnan visszaengedték. Mikor jöttek át Tarcsahegyin, Benczédi elől jött, őt elengedték, Boros Sándort éppen a hegyen lelőtték. A tehenei magokra kerültek haza a szekérrel. Nemes Áront, id. Benczédi Jánost az alszegben a kertekben lötték meg. Halmágyi Mózsit kapuhegyire kihajtották s ott lelőtték. Gyermekei közül egy katona, kettő kiskorú, kettő Pesten lakik s egy leány az anyjával itthon. Antal Mihályt magokkal vitték s azóta semmi hír róla. Egy vargyasi embert a falu legalsó házában az ablakon át löttek le. A halottakat betakarták földdel s azután a falusiak eltemették a temetőbe.

Istennek gondviselő kegyelme legyen édes mindnyájunkkal s őrizze meg minden bajtól kívánja.

B. M.

Ürmösy Sándor festőművész és fia Géza emléke.

Ürmösy Sándor festőművész született Homoródkarácsonfalván, 1863 március hó 21-én és meghalt 8 hónapi kínos szenvedés után Karácsonfalván, 1916 június hó 7-én.

Mint szegénysorsú, egyszerű székely szülők gyermeke, a karácsonfalvi elemi népiskola elvégzése után — mint annyi derék székely fiú — Kolozsvárra került az unitárius gimnáziumba, hol gimnáziumi tanulmányai alatt mindig igen szorgalmas fiúnak bizonyult. Különösen a rajzolás ügyességével emelkedett tanulótársai fölé. A rajzban tanúsított tehetségeért és eredményeiért már 12 éves korában díjat nyert. S minél inkább telt az idő, Ürmösy Sándor mint ifjú, annál lelkesebb hévvel folytatta e kedvenc tárgyának közelebbi gyakorlását. — Szíve s lelke művészi érzékekkel volt telve; így hát mit választhatott volna magának kedvesebb foglalkozást, mint hogy festőművész lett. És nem

elhatározta, hogy visszajön szülőfalujába, „hol szebb még a fűzfa ág is, mint máshol a gyöngyvirág is.” 1903-ban hazajött s azóta itt folytatta a festészetet. Azonban itt is bizony küzködni kellett a megélhetési nehézségekkel, amely — mindnyájunkkal közös — körülmény a derék férfit igen idegessé tette. S jött aztán az irtóztató világháború, melynek terhei nagyon próbára tették lelki erejét. Egyetlen gyermeke, *Géza* önként beállott katonának s emiatti bánatában a derék termet roskadozni kezdett és — sajnos — nem bírta ki a próbát: 1916 június 7-én összeomlott, meghalt. Emléke azonban él hitvesének és ismerőseinek körében. Él azokban a gyönyörű képekben, melyek országszerte főtálálhatók.

is ok nélkül, hiszen nagy tehetsége bámulatot keltett nem egyszer ismerősei körében. — Már 1892-ben a budapesti festőművészek kiállításán nagy feltűnést keltettek gyönyörű képei. — Legnagyobb sikerei 1896-ban voltak a Műcsarnokban.

Azonban az életküzdelem, a megélhetési nehézségek őt is gyakran meglátogatták s e

miatti bánatában

Fia **Géza** 1897 januárius 26 án született. Elemi iskoláit szintén Karácsonfalván végezte s ezután a székelyudvarhelyi agyagipariskola tanulója lett. Szakmáját kitűnő eredménnyel végezte. Tanárai többször írták édes apjának, hogy a fiúnak nagy tehetsége van a szobrászi pályára. Szerette is volna édes apja erre a pályára küldeni, de ebben megakadályozta a háború kitörése. Géza önként beállott katonának 1915 januárius 2-án. Nemsokára harcterre került. Kétszer sebesült. Mint igazi hős küzdött 1916 október 15-ig, mikor a román fronton, Sósmezőnél halálosan megsebesült. Meghalt. A fiatal Ürmösy háborús élményeiről naplót vezetett s ennek 1916 július 13-tól október 25-ig tett följegyzései megmaradtak. E följegyzések egy minden szépben gyönyörködő, vallásos, költői és művészlélek megnyilatkozásai. Közöljük néhány lapját, néhány nap és egy ifjú szép, értékes elmúltélet örökemlékeiül.

Látszik e följegyzésekből, — hogy mi hozta őt haza; hogy álmódott arról, aminek szolgálatára hivatása volt s utolsó följegyzései fájdalmas bucsúszavai egy szomorúan betelt gyászos előérzésnek. . . . .

lelkesedéssel tudnánk harcolni a közvetlen saját földünkön. Fölgyúl még egyszer a régi parázs, előnt még egyszer a régi lelkesedés. Ott a halál is ezerszer könnyebb. Isten segíts!

Aug. 14.

Wladimir Wolinsky mellett vagyunk, délután 5 órakor. Úgy hírlik, hogy meggyünk az erdélyi román határszélre. Isten őrizzen, hogy még ő is szaporítsa elleneségeink sorát, de ha lenni kell, — legyen. Ezerszer elszántabban és ezerszer nagyobb

---

(Oláhtyúkos) Szeptember 6.

Tegnap cugszfűhrer lettem. Szép csendes idő van és pihenünk; nappal egy keveset dolgoztunk. Csendes naplemente van. A vidék is éppen olyan, mint az otthoni és a naplemente, a csendesen növvő kékes árnyékok éppen olyan varázsteljesek, mint a régi boldog időkben. A csűrben a bakák harmonika-szó mellett úzik el gondjaikat és én a kert végén ülök, nézem a lenyugvó napot és úgy érzem magam, mintha templomban volnék. Akaratlanul is a jó Istenhez száll gondolatom, vagy inkább a fohászom, kérésem. Elmerengek azon, hogy milyen szép is volna, ha már egyszer

végleg ilyen csendesség volna és még egyszer nyugodt szívvel járhatnánk, kelhetnénk. Elnézem, milyen szépen önt el a kékszinű köd minden völgyet és a szívemre valami mennyei nyugalom száll, valami égből jött vigasztalás. Elgondolom, hiszen a természetben is vannak rémes viharok és ott is tördel ki a villám szép szál fákat; de elmulik és visszatér az a csendes, békés nyugalom, az a szép összhang, az a megelégedést nyújtó hangulat. Talán velünk is úgy van. Én hiszem, hogy hoz még a jó Isten reánk a sok rettenetes szenvedés után békét, boldogságot, csendet is. Talán élvezni fogjuk a munkánk gyümölcsét, mint a szántó vető ember, aki egész éven át sárban, vízben, melegben dolgozik, fárad; de eljön az idő, mikor munkája gyümölcse a magtárba kerül és ő jó, igaz, egyszerű, boldog örömmel siet a templomba, hogy örömét megköszönje.

Október 15.

Tizenötödikén megsebesültem. Saját ágyunktól kaptam nagy sebet a bal lábamra. Idáig Kézdivásárhelyen voltam kórházban. Onnan aztán Zabolára hoztak, hogy innen vonattal viszzenek tovább. De a sebem felszakadt s tegnap este a németek megoperálták. Kivettek egy nagy darab vasat a lábamból s újra kötöttek. Most itt fekszem egy szobában, egyedül; várom a transzportot.

25-én délután fél 3 óra.

Még itt fekszem egyedül. A lábamat újra kötözték, egyenesre, sinbe. Nagyon fáj. Nincs pihenésem semmiképpen. Ma láttam csak igazán, hogy micsoda rettenetes sebeim vannak. Istenem, hiszen ez sohasem fog meggyógyulni. És micsoda óriási fájdalom minden kötözés és máskor is.

Hej, édes Istenem, irgalmazz, adj kitartást és vedd el fájdalmaimat. Hisz megőrjít a fájdalom. Isten segits! . . .

*

A Brassó Speng melletti temetőben pihen. Legyen emléke áldott!

Igy maradt egyedül özv. Ürmösy Sándorné a világ óriási megpróbáltatásai között. Megboldogult férjének és fiának emlékét fenntartani óhajtván, férjének a háború alatt alkotott gyönyörű és igen értékes háborus eszményi festményét unitárius egyházközségünknek ajándékozta, reánk ruházva a sokszorosítás és az esetleges értékesítés jogát is. Az isteni gondviselés nemes adományáért jutalmul adjon bánatos lelkének vigasztalást és enyhületet! Kedveseinek emlékét őrizze meg örök időken át!

Bálint Ödön,
unitárius lelkész.

A MI KATONÁINK

TUDÓSÍTÁSOK A NAGY VILÁGHÁBORÚ RÉSZTVEVŐIRŐL

Bágyoni katonáink.

(II. közlemény.)

882. **Balogh Lőrinc Ferencé**, önként ment a harctérre.

883—84. **Tóth Imre** népfőlkelő, orosz fogságba esett. **Tóth Ferenc** népfőlkelőről nincs semmi hír.

885—86. **Baranyai Pál** szakaszvezető és **Nagy József** csendőrségi szolgálatot teljesítenek, Tövisen.

887—88. **Kis Márton**, **Csegezi Samu** népfőlkélok a fronton vannak.

889. **Simonfi József** tüzér-szolálatot teljesít.

890—903. **Csép Mihály Gáboré**, **Kis János**, **Kis János Zsuzsáé**, **Bodoczi László**, **Bodoczi Mihály Zsigáé**, **Bodoczi Ferencz**, **Bodoczi Pál**, **Bodoczi Mihály Mihályé**, **Csegezi Márton K.**, **Kis Ferenc Mózesé**, **Vásárhelyi Samu**, **Németh György Györgyé**, **Sikó László**, **Szóllósi Pál** részben fronti, részben csendőrségi szolgálatot teljesítenek.

904. **Szabó Balázs** huszár, hősi halált halt.

905—25. **Szóllósi Miklós**, **Szóllósi Sándor** gyalogosok, **Jenei László**, **Balogh Mihály Györgyé** huszárok, **Csegezi Miklós**, **Csegezi Márton Mártoné**, **Csegezi Márton Sándoré**, **Kónya József** tizedes, **Németh György Ferencé**, **Németh Sándor**, **Németh Zsigmond**, **Kis Miklós Benke**, **Benke Domokos**, **Baranyai Márton**, **Gáspár Ferenc**, **Gáspár László**, **Gáspár Pál**, **Benke András**, **Fodor Pál**, **Szolga Tamás**, **Csegezi Miklós** kerekas, harctéri szolgálaton vannak.

926. **Kónya Sándor** súlyosan megsebesült; felgyógyulása után helyi szolgálatot teljesít.

927. **Máté Béla** a harctéren szerzett betegségében itthon, a szülői háznál hunyt el.

928. **Máté Endre** ezelőtt pár hónappal vonult be.

929. **Simonffy Máté** zászlós, Stretjenszkben orosz fogságban van, Szibériában.

930—32. **Bottyán Miklós**, **Simonfi György**, **Torján Balázs** orosz fogságban vannak.

933. **Csép József** Szerbiában teljesít tábori csendőri szolgálatot.

934—60. **Simonfi Sándor** Lajosé, **Moldvai János**, **Simonfi Ferenc**, **Szép Zsigmond** Kovács, **Jenei Ferenc**, **Jenei Sándor**, **Balogh József** Zsigáé, **Asztalos Gábor**, **Asztalos Tamás**, **Asztalos Zsigmond**, **Szép János**, **Asztalos János**, **Asztalos Sándor**, **Kun József**, **Csegezi László** géplakatos, **Székely János**, **Németh Mózes**, **Balogh Béla**, **Bottyán Tamás**, **Székely Miklós** Mózesé, **Pálfi Tamás**, **Pálfi Samu**, **Simonfi Tamás** Tamásé, **Simonfi László**, **Benke Samu**, **Benke Balázs**, **Pálfi Károly** különböző harc-
harctereken vannak.

961. **Fejér Márton**, orosz fogságban van.

962. **Kis Miklós** hősi halált halt.

963—82. **Komáromi István**, **Szép Mihály**, **Szép László**, **Szép Zsigmond**, **Bajka György**, **Bodoczi Mihály**, **Kiss Ferenc**, **Németh Sándor** Mihályé, **Németh Zsigmond**, **Németh Márton** Mihályé, **Kis József** Mózesé, **Kis András**, **Nagy András**, **Bodoczi Márton**, **Bodoczi Máté**, **Bodoczi Sándor**, **Bodoczi Balázs**, **Kovács Márton**, **Kovács Miklós**, **Kovács Dénes** jelenleg különböző frontokon vannak még

Az öregek közül még a következők teljesítenek háborus szolgálatot:

983—88. **Kiss János** bacsó, **Balogh István**, **Köntös József**, **Simonfi Mihály**, **Fodor Pál**, **Fülep Pál**.

Katonák még: 989—1000. **Csegezi Mihály**, **Balogh Sándor** Sándoré, **Székely Miklós**, **Székely Máté**, **Csép Miklós**, **Komáromi István**, **Balogh Mózes** R. rokkant, **Asztalos József**, **Balogh Tamás**, **R. Csép Mihály** honvéd tüzér. **Csép Márton**, **Árkosi Balázs**.

Közli. *Kovács Imre* lelkész.

*

1001. Kilyéni dr. **Ferencz József** zászlós az 1. h. tüzérezredben. Jogtanácsosunk 1915 nyarán vonult be s Budapesten képezték ki. Az oláh betörés alkalmával került a keleti erdélyi harcra s részt vett az oláhok kiűzésében. Az ojtózi szoros környékén vívott harcokban kiváló magatartásáért előbb a *bronz*, majd az *első oszt. ezüst vitézségi kitüntetésben* részesült.

1002. Abrudbányai dr. **Nagy Géza** honvéd hadbíró-századosnak az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a király a *Ferencz József-rend hadiékítményes lovagkeresztjét* adományozta. Dr. Nagy Géza a háboru elejétől fogva teljesített bírósági vezetői nehéz szolgálatot s a Signum laudisszal már régebb kitüntették.

85. **Kozma Ferenc** tüzérszázados eddigi kitüntetéseihez ujabban a harmadik signum laudist kapta. E kitüntetést egy fontos terepen az általa kijelölt tüzérségi állások kitünő megválasztásáért

nyerte. Az állások kijelölése után Kozmát kötelességei nem-sokára elszólították a Ludovika Akadémiába tanárnak, de ki-tűnő szakértelmét fényesen igazolta az, hogy az általa választott állásokból az orosz támadásokat az ellenség súlyos veszteségei mellett tönkre tették s így a siker kivívásában távollétében is oroszlánrésze volt. A véletlen érdekes játéka, hogy a Rendeleti Közlöny ugyanaz a száma, mely az ő kitüntetését hozta, közölte azt is, hogy öccsét (1003.) dr. **Kozma György** tüzérhadnagyot is signum laudissal tüntették ki. Kozma Györgynek is ez már a harmadik kitüntetése.

718. **Májay Ferenc** zászlós (jobbágyfalva), kiről ugy értesül-tünk és folyó évi januári számunkban ugy adtunk hírt, hogy súlyos fejlődéssel orosz fogságba esett, maga közölte velünk, hogy 1916 október 4-én súlyos fejlődést kapott ugyan, de szerencsére nem esett orosz fogságba. A harctérről előbb a kuzanyi, majd a stryji tábori kórházakba került s innen Ungvárra hozták, hol gyó-gyulóban van.

1004. **Nagy Pál** hadnagy a 67. cs. és kir. gyalogezredben. Kolozsvári főgimnáziumunkat végezve, a rajztanári pályára lépett. A háboru kezdetén vonult be katonának s másfél évi küzdés után a volhyniai orosz offenzivakor annyira elhatalmasodott rajta a reuma, hogy tábori hordóágyon kellett a harcvonalból elszállítani. Tüdőcsúcshurutot is kapott. Súlyos betegen Pöstyénbe került gyógy-kezelés alá. A harctéren megszerezte a *II. oszt. ezüst* vitézségi ki-tüntetést.

749. **Szász Mihály** zászlós a 24. honvéd gyalogezredben, gránáttól kapott belső vérzéssel a nowe-miastoi kórházba jutott. Gyógyulóban van.

1005. **Imre István** Olthévizről a mozgósítás elején vonult be mint népfőkelő, a 24. honvéd pótzászlóaljhoz. Feleségét és hat gyermekét hagyta otthon. Előbb Csikban vasutbiztosító szolgálatot végzett, majd 1916 januárban ment föl az északi harctérre. A 24. honvéd gyalogezred kötelékében részt vett a nyári orosz offenziva elleni védőharcokban, a június első felében vívott hradky—worobi-jowka—cebrowi nagy csatában, majd augusztus első felében a Strypa-front föladásakor az utóvédharcokban. Itt hetedmagával egy nagyobb orosz járőrt ugrasztott szét. Hősi magatartásáért a *vitéz-ségi ezüst* érem II. osztályát kapta. Jelenleg mint népfőkelő sza-kaszvezető ezrede 5. századánál szolgál. (F. S.)

1006. **Bencző József** homoródalmási hitrokonunk mint hegyi tüzér az Erdős-Kárpátokban harcol az oroszok ellen.

Vitézek a 82. gyalogezredből.

1007. **Miklós Ernő** tiszthelyettes a 82. gy. ezredben 1914 augusztusában mint szakaszvezető vonult be ezredéhez s ugyan-

azon év szeptemberében a III. menetzászlóaljjal, mint őrmester ment ki az északi harctérre. Részt vett az uzsoki és vereckzei hágóknál dúlt véres téli harcokban. Az időjárás viszontagságaiban tüdőhurutot kapva, 1915 áprilisban kórházba került s innen 3 hónap múlva mehetett vissza ezrede székelyudvarhelyi hadkiegészítőjéhez. 1915 novemberében a XVIII. menetszázaddal Volhyniába jutott s itt élte át a második háborus telet. 1916 februáriusában egy vakmerő és kemény orosz csapat szétugrasztásáért a *II. oszt. ezüst vitézségi kitüntetést* kapta. Azon év június és július havában Olyka és Luck környékén véres, dúló harcokban vett részt. Juliusban törzsőrmesternek léptették elő s másodszor is megkapta a *II. oszt. ezüst vitézségi érmet*. Augusztus végére az ezredével az erdélyi keleti frontra került s az oláh betöréskor a tömösi és töröcsvári szorosok felől folyó harcokban s a Brassó kiürítését fedező két napos harcban vett részt. Innen a nagy túlerő elől Kóhalom és Kaca felé, úgyszólván mindennapos harc közt visszavonulva, igyekeztek föltartani az orosz betört ellenséget. Október 2.-tól kezdve a szerencse nekünk kedvezvén, részt vett az oláhok kiűzésében s különösen az ojtózi szoros körül vívott véres szurony- és ökölharcokban. Itt tiszthelyettesnek léptették elő s *német kitüntetést* kapott. A háború harmadik telét is a fronton húzta át. Felesége Kobátfalván postamesternő.

1008. **Ajtay János** zászlós, a 82. gyalogezredben. Haszonló nevű homoródalmási papunk fia. Kolozsvári főgimnáziumunkban tanult s 1915 július közepén vonult be Székelyudvarhelyre, hol kiképezetvén, azon-év szeptember és októberében Nagyszebenben végezte a tiszti iskolát s 1916 februárius végén ment ki Volhyniába. Wladimirwolynskyből továbbképző tanfolyam után rövid ideig a fronton volt, majd hazajött Kolozsvárra, érettségi tanfolyamra. Midőn ezredéhez visszatért, egyik géppuskás osztághoz osztották be s augusztus közepén Erdélybe hozták. Az oláh betörés éjjelén a töröcsvári szorosban volt. A túlerő elől való visszavonulás harcai között legnagyobb megpróbáltatása a rémes pálosi ütközetben volt -- Október elején zászlóssá nevezték ki s azóta, mint géppuskás szakaszparancsnok működik. Október 15 óta az ojtózi-szoros körül s a karácsonytól januárius 15-ig tartó offenzíva nehéz küzdelmeiben állandóan részt vett. A *II. oszt. ezüst vitézségi* éremmel tüntették ki.

146. **Márton Lajos** zászlós 1916 ősze óta az erdélyi keleti fronton harcol. Az oláhok kiűzése után az ojtózi-szoros körül vívott küzdelmekben a fontos 704. sz. magaslat elfoglalásában kiváló része volt.

704 **Pálfy Sándor** (Tartsafalvi) zászlós, az Ojtóz körüli harcokból betegen kórházba került, Kolozsvárra.

1009. **Bálint Mózes**, homoródalmási, őrzetű a 82. gy.

ezredben. 1915 októberében vonult be. 1916 januáriusban ment ki a Doberdóra. Az oláh háború kitörésekor többi 82-ös székely társával hazakérezett Erdélybe s az oláh fronton harcol.

1010. **Pap József**, benczési. A 82. gy. ezred katonája. 1914. augusztusában vonult be, októberben ment ki az orosz harctérre s 1915 májusában megsebesült. Másodszor 1916 januáriusában került a Doberdóra s szeptember óta az oláh fronton küzd hazájáért.

1011. **Simén András** szakaszvezető a 82. gyalogezredben. 1914 augusztusban vonult be ezredéhez s 6 hónapig ujonckiképző volt. Ekkor önként jelentkezett az orosz harctérre s Lublin, Ivan-gorod és Varsó környékén több nagy ütközetben vett részt. 1916 folyamán a volhyniai frontról súlyos reumával jött haza. Trencsén-tepiczen volt fürdőn s itt villanyos kezelésben is részesült, de nem tudták kigyógyítani. Felülvizsgálat alapján 1917 januáriusában mint rokkantat nyugalomba engedték. Segesvárt él, családja körében.

Egyházi és iskolai mozgalmak

Vasárnap délutánokon 5 órakor az unitárius kollegium disztermében imával összekötött vallásos előadások lesznek. Az elsőt március 11-én tartják a teológiai tanárok és papok. Tárgy: *Jézus szenvedései*. Reméljük, hogy közönségünk méltányolni fogja és nagy számban megjelenik.

Dr. Tóth György kir. táblabíró lett. Már rég ideje vártuk, s most örvendezünk, hogy az érdem végül megkapta jutalmát. Dr. Tóth György bírói körökben már rég óta olyan kiváló névnek örvend, amilyen kevés van az ifjabb bírói karban. Kiváló szakíró. Az Erd. Múzeum Egylet jogi szakosztályában, mint titkár ő végezte az agitáló munkát. Nagy érdeme van e szakosztály sok irányú sikeres munkájában. Unitárius egyházi körben csak nem régen kezdett tevékeny-

kedni, de máris föltűnő sikerei voltak törvényeink revíziója körül. Az E. K. Tanácsnak egyik legéberebb tagja. Melegen gratulálunk előlépéséhez!

Az E. K. Tanács febr. 21-én tartotta rendes havi gyűlését, s ezuttal a teol tanári szobában, mert a tanácsterem a nagy hideg miatt nem volt használható. A helybeli tanácstagok teljes számban megjelentek. Legérdekesebb tárgy volt az esperesi vizsgálatok megtartásának a rendes időről elhalasztása. Ez is a háború eredménye. A papi lakásokat mindenütt feldulta és kifosztotta az ellenség. Segitettek a községbeliek és az átutazók is. Eredmény, hogy a papnak s családjának nincsen hová fejét lehajítani, míg újra nem szerezheti a legszükségesebbeket, nehezen fogadhat vendéget. A meleg idő

beálltával megtartják a feldult helyeken is. A kereszturi körben májusban lesz esp. vizsgálat.

Az unitárius nők sokszor műveltek szép és nagy dolgokat vallásuk érdekében. Ez a munka most is foly. Régóta nem láttuk olyan erős megnyilatkozásait, mint ebben a háborus szomorú világban. Csak azt említjük meg, a mi itt a mi körünkben történt február hónapban: Kedves püspöknénk Ferencz Józsefné a Dávid Ferencz Egylet 100-ik örökös alapítója kívánt lenni, de minthogy a 100-ik hely már le volt foglalva, megkezdette az új 100-at s lett 101-ik. Azonnal csatlakozott hozzá dr. Árkossy Gyuláné, közjegyzőné, kedves leánya Livia nevében. Erre jött már a következő napon a Csinády Jánosné urnő emlékalapítványa. Nagyon jó jelnek tartjuk, hogy az új sorozatot három nő becses nevével kezdhethük meg. Annyit megsughatunk az érdeklődőknek, hogy van tudomásunk több nőtagtárs hasonló szándékáról.

10.000 unitárius férfi, nő és ifjú ember van, akinek mind olvasnia kellene az Unitárius Közlönyt, mert mindenik megfizethetné érte a 3 koronát. Ha ennyi ember fizetne érte, a lap még a mostani néhez világban is kétszer terjedelmesebb volna. Mindenik száma gyönyörű képeket adna a hasznos olvasni valók mellett. Szerezzen mindenki maga mellé még egy fizetőt s f. évi husvétra meglesz a 10.000.

Emlékére annak, akit szerettem, aki velem életében oly sok jót tett, aki engemet szeretett, módodom szerint áldozatot hozok valamely

szent célra. Ilyen célnak nézik sokan a vallásos és erkölcsös élet, a mi vallásunk terjedésére alakult Dávid Ferencz Egyletet. Legközelebből *Sári József* füzesgyarmati birtokos és neje, egyetlen kedves fiók emlékére, aki hősi halált halt, s kinek kedves és vitézi emlékét lapunk múlt évi 12-ik számában örökítettük meg. *Csinády Jánosné*, György Ida asszony ezt a kegyeletes érzést örökös alapítói díját kíséző levelében így fejezi ki: „Alapítványomat teszem néhai Gál Dénes nagybátyám és keresztapám emlékére, ki a nyárádszere dai unitárius leánygyház alapításakor fáradhatatlan munkásságot fejtett ki.“

Hasonlóan kedves és kellemes tudósítás érkezett, *dr. Erdődi Endre* orvostól Nagysármásról: Unitárius Közlönyünk f. évi 2-ik számában megjelent egy kérdésre, hogy ki lesz a D. F. E. 100-ik örökös alapító tagja, tisztelettel értesítlek (Gálfi L. pénztárnokot) hogy én óhajtok lenni: *Entaki Sala Sámuel emlékére*. A 100-ik helylyel nem szolgálhatunk, de azt hisszük, hogy ennek csak örvend dr. Erdődi, aki már második örökös alapítói díját küldi be.

Az Unitárius Közlöny a XXX-t járja. Nagy világot, sok lövészárkot bejárt. Talán nem csalódnunk ha arra számítunk hogy százán felül a 30-at hamarosan elérjük. Lám a legrövidebb hónapban bejött 7. Ez így van jól.

Elhunytak. Id. *Tóth Albert* gazdasízt, Felső-Zsukon február 1-én, élete 64-ik évében. Szép nagy család gyászolja a jó apát és nagyapát. — *Pap Anna* — Mózes

igazgató második kedves kis leánya, 5 éves korában Székelykeresztur. Őt követte a sirba fiutestvére Mózsá, febr. 10-én 3 éves korában. Gyors egymásutánban a harmadik. Bizony kegyetlen csapás a jó szülőknek, kiknek életök minden törekvése e szép és jó kis gyermekek fölnevelése volt. A megdöbbentő csapás általános mély részvétet ébresztett a barátok és ismerősök nagy körében. Isten óvja újabb csapástól.

A **lelkészek hadi segélye** nagy kérdés kivált azoknak, akiknek mindenét feldulta az ellenség. Az E. K. Tanács a pilanatnyi nyomorúságban segített a menekült lelkészekben, családjukon, tanítókon és a nyugdíjasokon is. Az egyházközségeket fölhatalmazta, hogy szintén legyenek segítségökre belső embereiknek.

A **ladamosi Augusztinovich-féle** udvarház emeleti része református papi lakás lesz. Az E. K. Tanács méltányos föltételek mellett átengedte, mert a ref. papi ház földcsuszamlás miatt használhatlan.

Sinfalván az ifjuság buzgólkodása szép eredményeket ért el. A lányok

alapítványt gyűjtöttek össze hadiárvák segélyezésére. Az E. K. Tanács nagy elismeréssel fogadta az alapítványt. Örömmel értesülünk, hogy hushagyó kedden estélyt rendeztek színi előadással. Jövedelme az alapot 200 koronával gyarapította. Így nemsokára 1000 koronára nővelik. Ennek a sikernek leginkább örvend sinfalvi lelkészünk Balázs András, kinek minden jó munkában új segítője akadt Gönc Irén áll. tanítónő, szentmiklósi lelkészünk leánya személyében, akit ide mult évi dec. 1-én neveztek ki s azóta az egyházközségnek lelkes énekvezére.

Szerk. izenetek. Özv. M. S. és G. A-né. A kedves leveleket örömmel vettem s köszönöm, hogy fáradtak velem, de kérem nyugodjanak meg azon, hogy az ilyenfajta tevékenység akkor teljesen be van fejezve, amikor némiképpen sikerül. Nem várunk érette még köszönetet sem. S. J. Köszönet a közreműködésért. Intézkedtünk. Menni fog rendesen.

A köntöst és a palástot letépi a gyanutlanul járókról a háboruban elvadult emberek. Mikeás 2. r. 8. v.

Az egyesület pénztárába a folyó évi január 26-tól február 24-g tagsági és előfizetői díjban fizettek: Özv. Bartók Endréné Székelykeresztur, Kozma Zoltán Polgárdi, Özv. Jakab Jánosné Szásznádas, Bauer Teréz, Jakab Géza Kolozsvár, Székely Samu Dész 917-re, Létay László Temesvár 916-ra, Marosi Ferenc Zombor (2 kor.) Bátor József, Unitárius Egyházközség Székelymuzsna, Kelemen Lajos Kolozsvár, Kelemen Miklós Szeged, Id. Kelemen Miklós Marosvásárhely 917-re, Diószegi Istvánné, Fűzesgyarat 917—918-ra, Kincses László 916—917-re, Özv. Gyáni Zsigmondné 917—918-ra Nagy Miklós Kolozsvár 916-ra, Gombos Sámuel, Szathmár Miklós Székelykeresztur, Merész Józsefné Fogaras 917-re, Bedőházy József Pusztakamarás 916—917-re, Dézsi Dénes Aranyosrákos,

Pap László Székelyudvarhely, Hajós Ilkey Zsuzsánna Budapest, Özv. László Gergelyné Szentábrahám, László Sándor Kolozsvár 917-re, Özv. Gálfalvi Sámuelné Héjjasfalva 916-ra, Kisfaludy Zsigmond Temesvár 909—913-ra, Szakmáry Ferencné Temesvár, S. Nagy Józsefné Kolozsvár 917-re; Fazakas Tamás Aranyosgerend 916—917-re, László Sándorné Szentábrahám, Falkusházy Sándor Nagybecskerek 917-re, Báló István Aranyosrákos 916-ra, Lőrincy János Segesvár, Szinte Ferenc Sepsiköröspatak 917-re.

Alapítói díjban fizettek: Borbély Sándor Vác 50 kor. Dr. Gspann Károly Apahida 100 kor. György Ida, Csinády Jánosné Nyárádszereda nyárádszeredai Gál József emlékére 100 kor. G. Sári József Füzesgyarmat hősi halált halt egyetlen fia József emlékére 100 kor. Nagy Miklós és neje Demény Róza Kolozsvár 10 kor. Ferencz József püspökné 60 kor. Dr. Erdődy Endre Nagysármás Enlaki Sala Sámuel emlékére 100 kor. Dr. Várady Aurél Kolozsvár 100 kor.

Az U. K. céljaira ajándékozott: Kelemen Lajos Kolozsvár 1 kor. Kincses László Füzesgyarmat 4 kor. Nagy Miklós Kolozsvár 1 koronát. Fogadják az egylet köszönetét.

Kérjük összes olvasóinkat vegyék figyelembe az óriási áremelkedést és küldjék be a 3—3 koronát *március hónap folyamán*.
Kolozsvár, 1917 február 24-én.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok

A nyárádszentmárton-csikfalvi unitárius anya s leány-egyházközségekben az 1916-ik évben a következő ajándékozások voltak:

1. Nyárádszentmártoni Szabó Sándorné, Lőrinczi Zsuzsánna mind a négy ünnepre urvacsorai kenyeret 24 korona értékben.
2. Csikfalvi Márton Ferenc és neje Kilyén Mária a karácsonyi ünnepre bort 32 kor.
3. A nyárádszentmártoni közbirtokosság isk. célra 28 kor.
4. A csikfalvi közbirtokosság isk. célra 100 kor.
5. Nyárádszentmártoni Szilágyi Ferencz a maga nevére alapítvány 100 kor.
6. Nyárádszentmártoni Szilágyi Miklós és neje Györfi Katalin 100 kor.
7. Nyárádszeredai Csinády Jánosné urasszony most 32-ik évben urvacsorai kenyeret és bort 16 kor.
8. Kilyén Albert a búzaházi l. egyházba urvacsorai kenyeret 3 kor.
9. Harang alapa ajándékoztak Csikfalvából 84-en 117 kor. 10 f. 10. Harang alapa Nyárádszentmártonból 74-en 70 kor. 70 fill.
11. A nyárádszeredai agrártakarékpénztár a nyárádszeredai l. egyháznak 20 kor.
12. Tiszt. Nagy Benedek nyug. lelkész a nyárádszeredai l. egyháznak 10 kor.
13. Jobbágyfalvi Balogh Lajos gondnok 3 ünnepre kenyeret és 2 ünnepre bort 10 kor.
14. Jánosi Boldizsár, Jánosi Károly és Nagy László búzaházi hiveink 4 éven át urvacsorai bort, értéke 30 kor.
15. Csikfalvi Márton Ferenc és neje Kilyén Mária saját nevükre alapítványt tettek 200 koronát. Összesen 860 korona 80 fillér.

En ezt szép eredménynek tartom, s örökre áldom a kegyes adományozókat. Nyárádszentmárton 1917 jan. 21-én *Fazakas Lajos*, esp. lelkész.

Ujdonságok!

Jézus erkölcstana.

A hegyi beszéd alapján írta: King Churchill
Henrik. Fordította: Fazekas Lajos. Ára:
1 korona.

Ujtestamentum II. füzet.

Fordította: Dr. Masznyik
Endre. Ára: 1 kor. 60 fill.

Jézus föltámadása.

Írta:
Tildy Zoltán. Ára: 2 kor. 50 fill.

Jézus arcképe.

Írta: Vorwerk Dietrich.
Fordította: Magay Mária. Ára: 1 korona.

Szent Ágoston vallomásai.

(Két kötetben.) Fordította:
Dr. Vass József. A kötet ára
6 kor. (Postán 6 kor. 30 fill.)

Továbbá:

Foerster: **Az élet művészete.** Füzve K 3.—, kötve 4:50

„ **Élet és jellem.** Füzve K 3:20, kötve 4:50

„ **Iskola és jellem . . . . .** 6.—

Kaphatók: **KÓKAI LAJOS** könyvkereskedésében

BUDAPEST, IV., Kamermayer Károly-utca 3.

**Kolozsvári
Hirlap**

Könyvnyomda
Részv.-Társ.

Telefon: 856.

**Kolozsvár
Ferencz József-út 85**